

УДК 635.75:631.527

Чабан Л.В., науковий співробітник**Позняк О.В.**, молодший науковий співробітник**Касян О.І.**, директор

Дослідна станція «Маяк» Інституту овочівництва і баштанництва НААН України

E-mail: oip18@meta.ua

ПЕРСПЕКТИВНИЙ СОРТ КРОПУ ПАХУЧОГО

Серед зеленних культур на особливу увагу заслуговує кріп пахучий (*Anethum graveolens* L.). Багатий хімічний склад забезпечує високу харчову цінність зеленої маси. Метою досліджень є створення конкурентоспроможних, високопродуктивних, стійких до раннього стеблоутворення сортів кропу пахучого. Дослідження проводили за сучасними загальноприйнятими методиками. Оцінку морфолого-ідентифікаційних ознак проводили за Методикою експертизи сортів на відмітність, однорідність та стабільність (ВОС).

В результаті проведеної селекційної роботи на Дослідній станції «Маяк» Інституту овочівництва і баштанництва НААН у 2020 р. методом індукованого мутагенезу створено і передано на державне сортовипробування з метою реєстрації сорту та прав на нього новий сорт кропу пахучого 'Делікатесний' (Заявка 20125002 від 14.09.2020 р.). На попередніх етапах в селекційному розсаднику кропу пахучого було виділено мутантну форму К.0253, яка була оброблена мутагеном ДЗМУ-0,1% з подовженим періодом господарської придатності (більш пізнім стеблоутворенням).

За результатами досліджень встановлено, що у нового сорту період від посіву насіння до з'явлення масових сходів становив 24 доби (у стандарті на 26 добу), період від з'явлення масових сходів до появи першого справжнього листка 10 діб (на рівні стандарту), період від масових сходів до товарної стиглості склав 34 доби

(на рівні стандарту). Стеблуння рослин спостерігалось на 51 добу від дати з'явлення масових сходів (у стандарті на 46 добу). Період господарської придатності становить 18 діб (у стандарті 13 діб). Результати біохімічного аналізу сорту 'Делікатесний': вміст сухої речовини 15,1%; загального цукру 2,95 %; аскорбінової кислоти 112,72 мг/100 г.

Морфологічний опис сорту. Антоціанове забарвлення на молодій рослині – відсутнє. Молода рослина: положення листків (стадія 3–5 листків) – пряме. Кількість первинних гілочок – середня. Головне стебло за довжиною – середнє, діаметр (у середній третині) – середній; наявний блакитний відтінок на стеблі. Інтенсивність зеленого забарвлення на стеблі – сильна, восковий наліт – сильний. Листок: форма – ромбічна; частки за щільністю – щільні; кінцеві частки за шириною – вузькі. Листкова пластинка (довжина і ширина) 29,7х19,7 см; кількість листків у розетці 8,6 штук. На листках наявний блакитний відтінок, інтенсивність зеленого забарвлення – сильна, восковий наліт – помірний. Діаметр головного зонтика – середній, кількість променів – велика. Час появи головного зонтика – середній. Час початку цвітіння – середній.

Сфери впровадження нового сорту кропу пахучого 'Делікатесний': сільськогосподарські підприємства усіх форм власності і господарювання та приватний сектор в усіх зонах України у відкритому і у захищеному ґрунті.

УДК 633.11+633.14:575

Чернобай С.В., кандидат с.-г. наук, завідувач лабораторії селекції та генетики тритикале**Рябчун В.К.**, кандидат біол. наук, старший науковий співробітник, заступник директора з наукової роботи з генетичними ресурсами рослин**Мельник В.С.**, кандидат с.-г. наук, старший науковий співробітник лабораторії селекції та генетики тритикале**Капустіна Т.Б.**, кандидат с.-г. наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник лабораторії селекції та генетики тритикале**Щеченко О.Є.**, молодший науковий співробітник лабораторії селекції та генетики тритикале

Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААНУ

E-mail: chernobai257@gmail.com

ЦІННИЙ ГЕНОФОНД ДЛЯ ПОПОВНЕННЯ КОЛЕКЦІЇ ТРИТИКАЛЕ ЯРОГО

Мета проведених досліджень – оцінка за комплексом цінних господарських ознак зразків тритикале ярого, виділення нових джерел та донорів для включення до банку генетичного різноманіття та забезпечення вихідним матеріалом селекційні, наукові та навчальні програми.

Вивчення зразків проводилось у 2019–2020 рр. за «Методическими указаниями по пополнению, сохранению в живом виде и изучению мировой коллекции пшеницы, эгилопса и тритикале» (ВИР, 1999) та за «Методикою проведення квалі-

фікаційної експертизи сортів рослин на придатність до поширення в Україні» (Київ, 2016) на ручних і машинних посівах з площею ділянок 1 і 2 м². У польових умовах щорічно вивчалось близько 200 різноманітних за морфотипами зразків тритикале ярого, залучених із селекційних розсадників Інституту рослинництва ім. В.Я. Юр'єва НААН (ІР), із інших наукових установ України та зарубіжжя. Для диференціації зразків використовували 32 еталони та крацій зареєстрований сорт 'Дархліба харківський'.